

Araştırma Makalesi / Research Article

İbra Kararında Oy Hakkından Yoksunluk Halleri

Lack Of Voting Rights In Discharge Decision

Alperen VURAL*

Öz:

Anonim şirketin yönetim kurulu üyeleri, görevlerini ifa ederken basiretli bir yöneticiden beklenen dikkat ve özen yükümlülüğüyle hareket etmek; aynı zamanda şirket menfaatlerini dürüstlük ilkesi çerçevesinde korumakla yükümlüdür. Söz konusu yükümlülüklerin ihlali ve bu ihlal sonucunda zararın meydana gelmesi durumunda, yönetim kurulu üyeleri şirkete, pay sahiplerine ve şirket alacaklılarına karşı sorumluluk taşımaktadır. Bu sorumluluğu ortadan kaldıracabilecek hukuki yollardan biri ise ibra kurumudur. Şirketler hukukunda ibra, genel kurulun, yönetim kurulu üyelerinin ilgili döneme ilişkin faaliyetlerini onaylayarak, bu işlemlerden doğabilecek sorumluluklarını ortadan kaldıran hukuki bir irade açıklamasıdır. Çalışmamızın konusu olan ibra kararında oy hakkından yoksunluk ise şirket yönetim kurulu üyeleriyle yönetimde görevli imza yetkisini haiz kişilerin belirli koşullar altında oy kullanma yetkisinin geçici olarak kısıtlanması şeklinde tanımlanabilir. Bu çalışmada, oy hakkından yoksunluğun genel kurul tarafından ibra kararlarında nasıl uygulanması gerektiği, maddenin kapsam ve amacı, öğretideki görüşler ve Yargıtay kararları hakkında bir inceleme gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: *İbra Kararında Oy Hakkından Yoksunluk, Oy Hakkından Yoksunluk, İbra Kararı, Oy Hakkı.*

* İstanbul Aydın Üniversitesi Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi,
ORCID: 0009-0009-9832-5439, alperenvural@stu.aydin.edu.tr.

Abstract:

The members of the board of directors of a joint stock company are obliged to act with the care and diligence expected from a prudent manager while performing their duties, and at the same time, to protect the interests of the company within the framework of the principle of honesty. In the event of breach of these obligations and damages arising as a result of such breach, the members of the board of directors are liable to the company, shareholders and creditors of the company. One of the legal remedies that can eliminate this liability is the release of liability. In corporate law, a release is a legal declaration of will by the general assembly approving the activities of the members of the board of directors for the relevant period and eliminating their liabilities that may arise from these transactions. The deprivation of voting rights in the release decision, which is the subject of our study, can be defined as the temporary restriction of the voting authority of the members of the company's board of directors and authorized signatories in the management under certain conditions. This study analyses how the deprivation of voting rights should be applied in the release decisions of the general assembly, the scope and purpose of the article, the opinions in the doctrine and the decisions of the Court of Cassation.

Keywords: *Deprivation of Voting Right in the Release Decision, Deprivation of Voting Right, Release Decision, Voting Right.*

GİRİŞ

Anonim şirketlerde pay sahiplerinin hakları, sahip oldukları niteliklere göre malvarlıksal ve yönetsel haklar olmak üzere iki temel gruba ayrılmaktadır. Yönetsel haklar içinde en önemli haklardan biri olan oy hakkı, şirket hissedarlarının yönetime katılmasını sağlayan ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) kapsamında düzenlenmiş bir haktır. Kanuna göre bu hak, payların toplam itibari değeri esas alınarak belirlenmekte ve pay sahibine devredilemez nitelikte bir yetki olarak tanınmaktadır. Bu yönüyle oy hakkı, anonim şirketlerde pay sahiplerinin şirket yönetimine doğrudan etkide bulunmasını sağlayan en önemli mekanizmalardan biridir.

TTK belirli durumlarda pay sahiplerinin oy hakkını sınırlandırarak, bazı kararların alınmasında menfaat çatışmalarını önlemeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, oy hakkından yoksunluk kuralı TTK madde 436 hükmü ile öngörülmüştür. Kanun, oy hakkından yoksunluğu iki farklı durum için düzen-

lemiştir. İlk olarak, pay sahibinin kendisi, eşi, alt ve üst soyu veya bunların ortağı oldukları şahıs şirketleri ya da doğrudan hâkimiyetleri altındaki sermaye şirketleri ile şirket arasındaki kişisel nitelikteki iş veya işlemler ile yargı mercilerinde veya hakem nezdinde devam eden davalara ilişkin müzakerelerde oy kullanamayacağı hükme bağlanmıştır (TTK m. 436/1). İkinci olarak, yönetim kurulu üyeleri ile şirket yönetiminde görevli ve imza yetkisine sahip kişilerin, yönetim kurulu üyelerinin ibrasına ilişkin kararların alınmasında, kendilerine ait paylardan kaynaklanan oy haklarını kullanamayacakları öngörülmüştür (TTK m. 436/2). Bu düzenlemeler, şirket yönetiminde adil ve tarafsız bir karar alma sürecinin sağlanmasını amaçlamaktadır.

I. Oy Hakkı

Öğretide oy hakkı, pay sahiplerine kendi iradelerini ortaya koymalarını¹ ve genel kurulda oy kullanarak şirketin yönetimi ve denetiminde aktif bir şekilde rol almalarını mümkün kılan², yenilik doğuran bir hak olarak tanımlanmıştır³.

TTK m. 435'e göre, *"oy hakkı, payın, kanunen veya esas sözleşmeyle belirlenmiş bulunan en az miktarının ödenmesiyle doğar."*

Anonim şirketlerde, pay sahipleri oy kullanma yetkilerini genellikle, ellerinde bulundurdukları payların toplam nominal değeriyle orantılı olarak genel kurulda kullanırlar. Bu husus, her pay sahibinin elinde bulundurduğu payların toplam değeri doğrultusunda belirlenen oran kapsamında oy hakkını kullanmasına imkân tanımaktadır. Böylece, pay sahiplerinin şirketin yönetimiyle ilgili alınan kararlar üzerinde etkileri, sahip oldukları payların büyüklüğüyle doğru orantılıdır.

Pay sahibi, TTK'nın 425. maddesi uyarınca genel kurula kendisi veya bir temsilci aracılığıyla katılma hakkına sahiptir. Bu nedenle, pay sahibinin genel kurul toplantısına bizzat katılarak oy kullanma yükümlülüğü bulunmamaktadır. Pay sahipleri, temsilcileri aracılığıyla genel kurula katılarak şirketin yönetiminde ve alınan kararlarda etkili bir rol oynayabilirler. Bu hak, pay sahibinin iradesine dayalı olarak kullanılan vazgeçilmez bir hak⁴ olarak

¹ NÖMER, Nedret Füsün: Anonim Ortaklıkta Oydan Yoksun Paylar, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1994, s. 507.

² PULAŞLI, Hasan: Şirketler Hukuku Şerhi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s. 1885; KAYA, Mustafa İsmail: Pay Sahiplerinin Anonim Şirket Genel Kurulunda Temsil Edilmesi, Banka Ve Ticaret Hukuku Dergisi, 30(4): s. 49.

³ TEOMAN, Ömer: Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1983, s. 3; ÇEKER, Mustafa: Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2000, s. 7; KENDİGELEN, Abuzer: Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1994, s. 204.

⁴ PULAŞLI: s. 1887; POROY, Reha; TEKİNALP, Ünal; ÇAMOĞLU, Ersin: Ortaklıklar Hukuku II, Vedat Kitapçılık,

kabul edilmektedir. Bu düzenleme, pay sahiplerinin genel kurula katılımını kolaylaştırmak ve onların haklarının korunmasını sağlamak amacıyla getirilmiştir. Bunun yanı sıra, TTK'nın 425. maddesi uyarınca, temsilcinin pay sahibi olmasını zorunlu kılan herhangi bir esas sözleşme düzenlemesi geçersiz sayılmaktadır. Pay sahibinin genel kurula katılma yetkisi, devredilemez nitelikte temel bir haktır. Bu nedenle, TTK m. 447/1-(a) uyarınca, bu hakkın kullanımını sınırlayan herhangi bir sözleşme hükmü batıl sayılır⁵ ve TTK m. 425/1'e aykırılık teşkil ettiğinden dolayı kesin hükümsüzdür⁶. Bu çerçevede, anonim şirketlerde pay sahipleri, kendilerini genel kurulda temsil etmek üzere hem başka bir pay sahibini hem de şirketle herhangi bir bağlantısı bulunmayan üçüncü kişileri temsilci olarak görevlendirebilir. Nitekim TTK m. 425, temsilcinin pay sahibi olup olmamasının temsil yetkisini etkilemeyeceğini açıkça ifade etmektedir. Bunun yanı sıra, temsilci oy kullanırken mutlaka pay sahibinin verdiği talimatlara uygun hareket etmelidir. Ancak, temsilcinin talimata aykırı bir şekilde oy kullanması durumunda, söz konusu oy geçersiz sayılmayacaktır (TTK m. 427/1).

II. Oy Hakkından Yoksunluk

Oy kullanma hakkından yoksunluk, pay sahiplerinin belirli koşullar altında, özellikle çıkar çatışması veya tarafsızlık gereksinimi gibi sebeplerle oy kullanma yetkisinin geçici olarak kısıtlanması durumu olarak tanımlanabilir⁷. Bu tür durumlarda, TTK'nın hükümleri pay sahiplerinin oy kullanma haklarını sınırlayan düzenlemeler içerir. TTK'nın 436. maddesinde, oydan yoksunluk durumları iki farklı fıkrada ayrıntılı bir biçimde açıklanmıştır. İlk fıkrada, *"Pay sahibi kendisi, eşi, alt ve üstsoyu veya bunların ortağı oldukları şahıs şirketleri ya da hâkimiyetleri altındaki sermaye şirketleri ile şirket arasındaki kişisel nitelikte bir işe veya işleme veya herhangi bir yargı kurumu ya da hakemdeki davaya ilişkin olan müzakerelerde"* oy hakkından yoksun olduğu düzenlenmiştir. Bununla birlikte ikinci fıkrada, *"Şirket yönetim kurulu üyeleriyle yönetimde görevli imza yetkisini haiz kişiler, yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmelerine ilişkin kararlarda kendilerine ait paylardan doğan"* oylarını kullanamayacağı açıkça belirtilmiştir. Bu düzenlemeler, şirketin doğru ve tarafsız bir şekilde yönetilmesini sağlamak amacıyla getirilmiştir.

İstanbul, 2019, s. 19.

⁵ ŞENER, Oruç Hami: Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019, s. 532.

⁶ TEKİNALP, Ünal: Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2020, s. 366

⁷ TEKİNALP: s. 371; POROY, Reha; TEKİNALP, Ünal; ÇAMOĞLU, Ersin: Ortaklıklar Hukuku I, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2021, s. 564.

III. Kanun Hükümünün Amacı

Oy hakkından yoksunlukla ilgili düzenlemeler, pay sahiplerinin kişisel çıkarlarının anonim şirketin çıkarlarıyla çeliştiği, şirketin menfaatlerinin zarar görme riski taşıdığı durumlarda, şirketin korunması ve çıkarlarının ön planda tutulması amacıyla özel olarak düzenlenmiştir⁸. Kanunda düzenlenen oy hakkından yoksunluk durumlarında, pay sahibinin kendi çıkarlarını şirketin çıkarlarının önüne koyarak oy kullanma riski göz önünde bulundurulmuş ve bu tür durumların engellenmesi amaçlanmıştır⁹. Böylece, şirketin sürdürülebilirliğinin temin edilmesi, alacaklıların haklarının korunması ve kamu yararının gözetilmesi bu düzenlemelerle sağlanmaya çalışılmıştır¹⁰. Ek olarak, bu düzenlemelerin, çoğunluk pay sahiplerinin hakimiyetine karşı azınlık pay sahiplerinin haklarını savunmayı amaçladığı da söylenebilir¹¹. TTK'nın 436/1 maddesi, özellikle yukarıda saydığımız amaçlara hizmet eden, şirketin çıkarlarını korumayı amaçlayan bir oy hakkından yoksunluk düzenlemesidir. Bu tür düzenlemeler, şirketin tarafsız bir şekilde yönetilmesine ve içsel çatışmaların önüne geçilmesine yardımcı olur.

TTK m. 436/2'de yer alan oydan yoksunluk düzenlemesiyle ilgili olarak ise, doktrindeki bazı yazarlar, hükümde belirtilen ibra için şirketle yönetim kurulu üyesi arasında ciddi bir çıkar çatışmasının mevcut olduğu ve ibranın, doğası gereği kişisel bir iş niteliği taşıdığına dair görüş bildirmişlerdir¹². Bu nedenle, bazı yazarlar TTK m. 436/2 düzenlemesinin getirilme amacının "kimsenin kendi davasının yargıci olamayacağı" kuralına¹³ dayanmadığını, menfaat çatışmasının varlığının göz önünde bulundurulması ve dikkate alınması gerektiğini belirtmişlerdir¹⁴. Bu görüşü savunan bazı yazarlar, ibranın ayrı bir fıkra ile düzenlenmesinin gerekçesinin, ilk fıkrada belirtilen oy kullanma yasağına ek olarak, yönetim işlerine müdahil olan kişilerin de aynı şekilde oy hakkından mahrum bırakılmasını sağlamak olduğunu ifade etmişlerdir¹⁵.

⁸ İMREGÜN, Oğuz: Anonim Şirketlerde Pay Sahipleri Arasında Umumi Heyet Kararlarından Doğan Menfaat İhtilafları ve Bunları Telif Çareleri, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1962, s. 33.

⁹ TEOMAN: s. 16; NOMER: s. 4; PULAŞLI: s. 1920; BAHTİYAR, Mehmet: Ortaklıklar Hukuku, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2021, s. 293.

¹⁰ PULAŞLI: s. 1920.

¹¹ İMREGÜN, Oğuz: Anonim Ortaklıklar, Yasa Yayıncılık, İstanbul, 1989, s. 138.

¹² POSTACIOĞLU, İlhan: "Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Hukuki Mesuliyeti İle İlgili Bazı Meseleler", Halil Arslanlı'nın Anısına Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, İstanbul, 1978, s. 511; ÇAMOĞLU/ POROY/ TEKİNALP (Ortaklıklar I): s. 459; TOKCAN, F. Pelin: Limited Ortaklıkta Oy Hakkından Yoksunluk, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018, s. 38-39.

¹³ TEOMAN: s. 122.

¹⁴ CAN, Ozan: Bilgi Alma ve İnceleme Talebi Müdürler Tarafından Reddedilen Limited Şirket Ortağının Genel Kurulda Oy Kullanıp Kullanamayacağı Sorusu Üzerine Düşünceler, Ankara Barosu Dergisi, 2: s. 51-52.

¹⁵ ÇELİK, Aydın: Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrası, Adalet Yayınevi, Ankara, 2007, s. 138-

Farklı bir görüşü savunan bazı yazarlar ise ibra işlemi vasfı gereği oy hakkından yoksunluk kapsamında değerlendirilerek ayrı bir fıkra ile hüküm altına alındığı ve bunun, kimsenin kendi davasında hâkim olamayacağı ilkesinin bir sonucu olduğunu öne sürmüşlerdir¹⁶. Bu bağlamda, ibranın doğası gereği, bu tür faaliyetlere katılan kişilerin oy kullanarak kendi lehlerine karar vermeleri durumunun, bir çelişki yaratacağı vurgulanmıştır¹⁷.

Kanaatimizce TTK m. 436'da yer alan iki ayrı fıkranın birbirinden bağımsız düzenlemeler olarak değerlendirilmesi yerinde olacaktır. Birinci fıkra, şirket ile pay sahibi arasında kişisel nitelikte işlerle ilgili durumlarda uygulama alanı bulurken; ikinci fıkra ise, ibra kararlarında kimlerin oy kullanma hakkından yoksun kalacağını belirlemeye yöneliktir. Bu ayırım, her iki düzenlemenin kapsam ve amacının daha sağlıklı yorumlanmasında önem taşımaktadır. Oy hakkından yoksunluk yalnızca oy kullanma hakkıyla ilgilidir. Pay sahibi hem genel kurula katılabilir hem müzakerelere dahil olabilir hem de toplantının nisabına dahil edilir¹⁸. Yani pay sahibi, toplantıya katılım sağlayabilir ve görüşlerini paylaşabilir, ancak oy kullanma hakkına sahip değildir ve bu nedenle kararlar üzerinde etkisi olmaz.

IV. Kanun Hükmünün Uygulanması

A. Yönetim Kurulu Üyeleri

TTK m. 436/2 kapsamında, yönetim kurulu üyeleri, kendileriyle ilgili ibra kararlarında oy kullanma hakkına sahip değildir. Bu hükmün getirilmesindeki asıl amaç, yönetim kurulunun, kanun ve esas sözleşmeden doğan sorumluluklarını yerine getirmemeleri ya da ihmalkâr davranmaları hâlinde, şirketin maruz kaldığı zararlar nedeniyle mesul tutulmalarının sağlanmasıdır. Nitekim, TTK m. 553 ve devamı uyarınca, yönetim kurulu üyeleri, görevlerini yerine getirirken kusurlu hareket etmeleri halinde anonim şirkete karşı tazminat sorumluluğu taşımaktadır. Bu nedenle, çıkar çatışmasını önlemek amacıyla, ilgili ibra kararlarında oy kullanmaları kanun tarafından yasaklanmıştır.

139; TOKCAN: s. 41; ÜÇİŞİK, Güzin; ÇELİK, Aydın: Anonim Ortaklıklar Hukuku, Adalet Yayınevi Ankara, 2013, s. 314.

¹⁶ TEOMAN, Ömer: "Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu Konusundaki Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi (1978-1982)", Tüm Makalelerim, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012, s. 615; ÖNDER, Mehmet Fahrettin; KARADEMİR, Halis: İbra Kararında Oy Hakkından Yoksunluk, Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(4): s. 182.

¹⁷ ÇEKER: s. 204; ÖNDER/ KARADEMİR: s. 182; ŞENER: s. 512.

¹⁸ BAHTİYAR, Mehmet: Anonim Şirket Genel Kurulunda Toplantı Yetersayısının Toplantı Süresince Korunması Şartına İlişkin TTK. 418/1 Hükmünün Değerlendirilmesi, Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017, s. 63-64; ŞENER: s. 511; BAHTİYAR (Ortaklıklar Hukuku): s. 293.

Genel kurul tarafından verilecek ibra kararı, yönetim kurulu üyelerinin tamamının birlikte ibra edilmesini içerebileceği gibi, her bir üye için bireysel olarak da alınabilir. Ayrıca, ibra kararı tüm faaliyet dönemini kapsayabileceği gibi, belirli bir dönemle de sınırlı tutulabilir¹⁹. Bu çerçevede, yönetim kurulu üyelerinin topluca ibra edilmesi gibi, her birinin ayrı ayrı ibra edilmesi de mümkündür. Genel kurul toplantılarında, yönetim kurulu üyelerinin ibralarının bireysel olarak oylanması halinde, üyelerin birbirleri hakkında oy kullanma hakkına sahip olup olmadığı hususu eski 6702 sayılı TTK'da tartışma konusu olmuş ve doktrin ve Yargıtay içtihatları doğrultusunda bir yol izlenilmiştir. Ancak, 6102 sayılı TTK'nın 436/2 maddesi ile yönetim kurulu üyelerinin birbirlerinin ibra kararlarında oy hakkından yoksun oldukları açık bir şekilde vurgulanmıştır.

Oydan yoksunluk, doğrudan pay sahibinin kişisel durumundan kaynaklanır ve sadece ilgili kişi için geçerlidir. Bu nedenle, genel kurulda ibra kararına ilişkin yapılacak oylamada, yönetim kurulu üyesinin hukuki halefinin oy hakkının kısıtlanması söz konusu olmayacaktır²⁰. Hukuki halef, pay sahibinin yerini almış olsa da mahrumiyet yalnızca asıl pay sahibine özgü olduğu için halefin oy kullanması engellenemez.

B. Yönetim Kurulu Üyesi Olmayıp İmza Yetkisini Haiz Kişiler

Şirketin yönetim kurulu, esas sözleşmeye eklenen bir madde ve oluşturulacak bir yönetmelik doğrultusunda, yönetim yetkisini tamamen veya kısmen bir ya da birden fazla yönetim kurulu üyesine veya üçüncü kişilere devredebilir (TTK m. 367/1). Bu yetki devri, yönetim süreçlerinin daha etkin yürütülmesini sağlamak amacıyla yapılabilir. Yönetim kurulu üyesi sıfatına sahip olmayan yönetimde görevli imza yetkisine haiz kişilere genel müdür, müdürler, ticari temsilciler, ticari vekiller ve yöneticiler örnek verilebilir. Temsil kavramı ise, yetkilendirilen kişilerin şirket adına gerçekleştirdiği hukuki işlemler sonucu anonim şirketin hak ve borç altına girmesini ifade eder²¹. Temsil yetkisi, şirketin ticari faaliyetlerini sürdürebilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Yönetim kurulu üyesi sıfatına sahip olmayan ancak imza yetkisi bulunan kişilerin gerçekleştirdiği işlemler, anonim şirketin doğrudan hak ve borç

¹⁹ TEOMAN (Oydan Yoksunluk): s. 126; ÇAMOĞLU, Ersin: Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010, s. 226.

²⁰ TEOMAN (Oydan Yoksunluk): s. 134; AYTAÇ, Zühtü: Anonim Ortaklıklarda İbra, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1982, s. 122; ÇAMOĞLU: s. 232; TEKİNALP/ POROY/ ÇAMOĞLU (Ortaklıklar I): s. 516.

²¹ BAHTİYAR (Ortaklıklar Hukuku): s. 224; ÇAMOĞLU/ POROY/ TEKİNALP (Ortaklıklar I): s. 384.

altına girmesine sebep olabilmektedir. Böylece TTK m. 553, sadece yönetim kurulunu değil, aynı zamanda şirket yöneticilerini de hukuki sorumluluk alanına dâhil etmektedir. Kanun koyucu, şirket adına işlem yapan ve yetkilendirilmiş yöneticilerin, yönetim kurulunun ibrasına ilişkin genel kurul oylamalarında oy hakkında yoksun olacağını açıkça düzenlemiştir.

Ayrıca *Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Bakanlık Temsilcileri Hakkında Yönetmelik* m. 19/4'e göre, "şirket yönetim kurulu üyeleriyle yönetimde görevli imza yetkisini haiz kişiler veya bunların temsilcileri, yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmelerine ilişkin kararlarda kendilerine ait paylardan doğan oy haklarını kullanamaz..." Bu çerçevede, yönetim kurulu üyesi sıfatına sahip olmayan ancak yönetimde görevli imza yetkisine haiz kişiler, imza yetkisine sahip olmaları koşuluyla, oy hakkında yoksunluk düzenlemelerine tabi tutulmaktadır. Bununla birlikte, yönetimde yer almasına rağmen imza yetkisi olmayan kişiler, oy hakkında yoksunluk hükümleri açısından değerlendirilmezler.

C. TTK m. 436/1'dekilerin İbra Kararında Oydan Yoksun Olup Olmaması Sorunu

Öncelikle TTK m.436/1'de sayılanlar, "Pay sahibinin kendisi, eşi, alt ve üstsoy" olarak tanımlamıştır. Doktrinde bu kişilerin ibra kararında oy hakkında yoksun olup olmaması hususuna ilişkin ortak bir görüş bulunmamaktadır. Bir görüşe göre²², ibra kararı, pay sahibi ile şirket arasında kişisel bir iş olarak görülmemelidir ve yönetim kurulu üyesi olan pay sahibiyle şirket arasında doğrudan bir menfaat çatışması bulunduğu söylenemez. Bunun yanı sıra, oydan yoksunlukla ilgili düzenlemeyi içeren maddede, ibra kararının farklı bir fıkrada ele alınması da bu görüşü destekleyen bir unsur olarak değerlendirilmektedir²³. Pay sahibinin, alınan karar bağlamında şirketle doğrudan bir karşılık içinde olmadığı, üçüncü kişi konumunda yer aldığı ileri sürülmektedir. Bu bakış açısına göre, yönetim kurulu üyeliği seçiminde oy kullanabilen yakınların, ibra kararına ilişkin oylamada oy hakkında mahrum bırakılmasının haklı ve hukuki bir gerekçesi bulunmamaktadır²⁴.

²² TEOMAN (Oydan Yoksunluk): s. 115; ÇEKER: s. 204; ALTAŞ, Soner: *Anonim Şirkette İbra Kararı Alınırken Uyulacak Usul ve Oy Hakkından Yoksunluk Hâli*, *Terazi Hukuk Dergisi*, 13(143): s. 60; AKDAĞ GÜNEY, Necla: *Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2016, s. 441; ÖNDER/ KARADEMİR: s. 182; TEKİNALP/POROY/ ÇAMOĞLU (Ortaklıklar II): s. 42; PULAŞLI: s. 1922; TURAN, Gizlem: *Anonim Şirketler Hukukunda İbra*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2023, s. 206; CANÖZÜ, Salih: *Anonim Şirketlerde İbra*, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021, s. 119.

²³ TEOMAN (Değerlendirme): s. 615; TEKİNALP/POROY/ ÇAMOĞLU (Ortaklıklar II): s. 42.

²⁴ TEOMAN (Değerlendirme): s. 618.

Dolayısıyla, TTK m. 436/1 ile TTK m. 436/2 düzenlemelerinin birbiriyle iç içe olmadığı, her birinin farklı hukuki çerçeve ve kapsam içerdiği ifade edilmektedir. Yargıtay tarafından verilen çeşitli kararlar da genel hatlarıyla bu görüşü destekleyen yönde şekillenmiştir²⁵.

Başka bir görüşe göre²⁶, ilgili fıkrada belirtilen yakınların ibra edilmesine yönelik alınan kararlar da pay sahibinin kişisel çıkarlarını şirketin menfaatlerinin önüne koymasına sebep olabilir²⁷. Bu durum, şirketin hak ve yükümlülükleri açısından dengesiz bir durum yaratabileceğinden, her iki fıkra hükmünün birlikte ele alınması ve uygulanması gerektiği ileri sürülmektedir. Böylece, şirket menfaatlerinin korunması sağlanarak, karar alma süreçlerinde olası çıkar çatışmalarının önüne geçilmesini savunmaktadırlar. Kanaatimizce, ibra kararının, pay sahibi ile şirket arasında kişisel nitelik taşıyan bir iş olarak değerlendirilmemesi gerekir. Zira kişisel işlere örnek olarak, şirkete işlem yapma yasağı, şirkete borçlanma yasağı ya da rekabet yasağının kaldırılmasına ilişkin oylamalar verilebilir²⁸. Bu tür kararlar, doğrudan ilgili pay sahibinin menfaatlerini etkilediğinden kişisel nitelik arz ederken; ibra kararı bu kapsamda değerlendirilemez. Ayrıca, maddenin hazırlanış amacı ve ikinci fıkrada ibra kararına özgü oy hakkında yoksunluk hâlinin ayrıca düzenlenmiş olması da bu görüşü desteklemektedir. Bu bağlamda, TTK m. 436/1’de belirtilen pay sahibinin akrabalarının ibra kararında oydan yoksun kalmaları gündeme gelmeyecektir.

D. Yönetim Kurulu Üyesinin Tüzel Kişi Olması Hâlinde Hükmün Uygulaması

1. Yönetim Kurulu Üyesinin Özel Hukuk Tüzel Kişisi Olması

TTK’nın 359/2. maddesi çerçevesinde, tüzel kişiler de yönetim kurulu üyesi olarak seçilebilmekte ve bu görevi yürütebilmektedirler. Hükmüne göre, *“yönetim kurulu üyesi seçilen tüzel kişi ile birlikte tüzel kişi adına, tüzel kişi tarafından belirlenen sadece bir gerçek kişi de tescil ve ilan edilir.”*

Tüzel kişi adına ticaret siciline kaydedilen gerçek kişinin gerçekleştirdiği fiiller ve yürüttüğü faaliyetler sonucunda şirkete verdiği zararlardan huku-

²⁵ Yargıtay 11. HD’nin, 19.07.2007 tarihli, E. 2006/2171, K. 2007/10775 sayılı kararı, (Çevrimiçi), Erişim Tarihi: 04.04.2025. Yargıtay 11. HD’nin, 24.10.2014 tarihli, E. 2013/13148, K. 2014/16463 sayılı kararı, (Çevrimiçi), Erişim Tarihi: 14.05.2025. Yargıtay 11. HD’nin, 22.11.2017 tarihli, E. 2016/2698, K. 2017/6435 sayılı kararı, (Çevrimiçi), <https://www.lexpera.com.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2025.

²⁶ AYTAÇ: s. 118-119; ÇELİK: s. 138; ÇAMOĞLU: s. 232; DOMANIÇ, Hayri: Anonim Şirketler, Eğitim Yayınları, İstanbul, 1978, s. 542; ÖMÜR, Rahmi Can; ÇALIŞKAN, Merdan: Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020, s. 179.

²⁷ ÜÇŞİK/ ÇELİK: s. 314.

²⁸ TURAN: s. 233; CANÖZÜ: s. Kitap 132.

ki sorumluluk doğrudan gerçek kişi değil, tüzel kişiye ait olmaktadır²⁹. Bu çerçevede, anonim şirketin uğradığı zararlar sebebiyle doğrudan gerçek kişi aleyhine sorumluluk davası açması hukuken mümkün değildir. Çünkü üye sıfatı gerçek kişide değil, tüzel kişide bulunmaktadır. Ayrıca, yönetim kurulu üyeliği tüzel kişiye ait olduğundan, yönetim kurulu üyelerinin ibrasına yönelik alınacak kararlarda, ilgili tüzel kişi pay sahibi sıfatıyla oy hakkını kullanma yetkisinden yoksun olmaktadır³⁰. Böylece, yönetsel sorumluluk ve yetki tüzel kişiye ait olmakla birlikte, ibraya ilişkin karar mekanizmasında da belirli sınırlamalar söz konusu olmaktadır.

Eğer bir tüzel kişi adına yönetim görevini yürüten gerçek kişi, aynı zamanda şirketin pay sahiplerinden biriye, bu paylar neticesiyle gelen oy hakkını serbestçe kullanabilir³¹. Fakat, sözü edilen gerçek kişiye yönetim kurulu tarafından TTK'nın 367. ve 370. maddeleri uyarınca yönetim ve temsil yetkisinin devredilmesi durumunda, yönetimde yetkili ve imza yetkisi bulunan bir pozisyona sahip olacaktır. Bu doğrultuda, ibra kararına ilişkin yapılacak oylamada, yönetimde aktif yetkiye sahip olması nedeniyle oy kullanma hakkından yoksun olacaktır.

2. Yönetim Kurulu Üyesinin Kamu Tüzel Kişisi Olması

TTK m. 334/1'e göre, *"devlet, il özel idaresi belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişilerinden birine, esas sözleşmede öngörülecek bir hükümle, pay sahibi olmasalar da, işletme konusu kamu hizmeti olan anonim şirketlerin yönetim kurullarında temsilci bulundurma hakkı verilebilir."*

TTK m. 359/5'e göre, *"devlet, il özel idaresi belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişilerinin pay sahibi olduğu şirketlerde, sayılan tüzel kişiler veya bunların gerçek kişi temsilcileri yönetim kuruluna seçilebilir."* Başka bir ifadeyle, yönetim kurulu üyeliği doğrudan kamu tüzel kişisine ait olmaktadır³².

TTK m. 334/3'e göre, *"...Kamu tüzel kişileri, şirket yönetim kurulundaki temsilcilerinin bu sıfatla işledikleri fiillerden ve yaptıkları işlemlerden dolayı"*

²⁹ KIRCA, İsmail: Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği, Banka Ve Ticaret Hukuku Dergisi, 28(2): s. 59; AKDAĞ GÜNEY: s. 281; BAHTİYAR (Ortaklıklar Hukuku): s. 230; TOKCAN: s. 48.

³⁰ ÖNDER/ KARADEMİR: s. 183; AKDAĞ GÜNEY: s. 438; TOKCAN: s. 49; DEVELİ AYVERDİ, Emine: Tüzel Kişinin Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016, s. 172; ALTAŞ (İbra Kararı): s. 61; TEKİNALP/ POROY/ ÇAMOĞLU (Ortaklıklar II): s. 41; PULAŞLI: s. 1922; CANÖZÜ: s. 144, TURAN: s. 225.

³¹ ÖNDER/ KARADEMİR: s. 183; DEVELİ AYVERDİ: s. 173; ALTAŞ (İbra Kararı): s. 61; TEKİNALP/ POROY/ ÇAMOĞLU (Ortaklıklar II): s. 41.

³² DEVELİ AYVERDİ: s. 76; ÇAMOĞLU/ POROY/ TEKİNALP (Ortaklıklar I): s. 391; ALTAŞ, Soner: Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketler, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021, s. 258; TURAN: s. 225.

şirkete ve onun alacaklılarıyla pay sahiplerine karşı sorumludur..." Bu doğrultuda, yönetim kurulunun ibrasına yönelik alınacak kararlarda kamu tüzel kişisi oy hakkını kullanamayacaktır³³. Ancak, kamu tüzel kişisini temsilen görev yapan kişinin aynı zamanda şirkette pay sahibi olması durumunda, temsilcinin kamu tüzel kişisinin ibrasına ilişkin oylamada oy hakkını kaybetmesi söz konusu olmayacaktır³⁴.

E. Tüm Hissedarların Yönetim Kurulu Üyesi Olduğu veya Tek Hissedarlı Şirkette Hükmün Uygulanması

Doktrinde baskın görüş, bu tür durumlarda oy hakkından yoksunluk hükümlerinin uygulanacağını ve dolayısıyla ibra kararının hukuken alınmayacağını savunmaktadır³⁵. Ancak, ibra kararının alınmaması, yönetim kurulunun hukuken ibra edilmedikleri anlamına gelmemektedir³⁶. Buna karşı bir görüş ise, böyle bir durumda anonim şirketin ve pay sahiplerinin korunmaya değer somut bir menfaatinin kalmadığını, dolayısıyla oy hakkından yoksunluk hükümlerinin uygulanmasının gerekli olmadığını ileri sürmektedir³⁷. Alternatif olarak, ibra kararının hukuki sonuçları ve yönetim kurulu üyelerinin sorumlulukları göz önüne alındığında, bu hükümlerin uygulanıp uygulanmayacağını somut olayın özelliklerine göre değerlendirilmesi gerektiği de bazı doktrin görüşlerinde dile getirilmektedir. Kanaatimizce tüm pay sahiplerinin aynı zamanda yönetim kurulu üyesi olduğu bir durumda, korunması gereken herhangi bir menfaatin kalmadığı söylenebilir ve bu nedenle oy hakkından yoksunluk hükümlerinin uygulanmasına gerek kalmadığı düşüncesindeyiz. Kaldı ki, TTK'nın 432/2. maddesi uyarınca yönetim kurulu üyelerinin birbirlerinin ibrasına ilişkin kararlarda oy kullanmaları yasaklanmıştır. Bu sebeple, uygulamada da karar alınamama sorunuyla karşı karşıya gelinecektir. Dolayısıyla, tüm hissedarların yönetim kurulu üyesi olduğu veya tek hissedarlı şirkette ibraya ilişkin bir kararın alınması hukuken mümkün olmayacaktır.

³³ AYTAÇ: s. 131; DOMANIÇ: s. 541; ÜÇİŞİK/ ÇELİK: s. 321; TURAN: s. 225; CANÖZÜ: s. 145.

³⁴ DEVELİ AYVERDİ: s. 172.

³⁵ AYTAÇ: s. 128; AKDAĞ GÜNEY: s. 439; ALTAŞ (İbra Kararı): s. 58; TEKİNALP, Ünal: Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012, s. 164; ÜÇİŞİK/ ÇELİK: s. 321-322; ŞENER: s. 512.

³⁶ ÇELİK: s. 154.

³⁷ YILDIRIM, Ali Haydar: Limited Ortaklık Müdürünün Hukuki Durumu, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir, 2008, s. 187; AKBAY, Direnç: Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010, s. 187.

V. Oy Hakkından Yoksunluğun Etkileri

Kanun hükmüne göre oydan yoksun bırakılmış bir pay sahibinin, temsil yetkisini vererek oy hakkını dolaylı yoldan bir başkasına kullandırması mümkün değildir³⁸. Çünkü oydan yoksunluk, yalnızca pay sahibinin kendisini değil, temsil yoluyla oy kullanımını da kapsamaktadır³⁹. Ayrıca ilgili yönetmelikte de bu hususa değinilmiştir. *Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Bakanlık Temsilcileri Hakkında Yönetmelik* m. 19/4'e göre, "şirket yönetim kurulu üyeleriyle yönetimde görevli imza yetkisini haiz kişiler veya bunların temsilcileri, yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmelerine ilişkin kararlarda kendilerine ait paylardan doğan oy haklarını kullanamaz. Ancak anılan kişiler, yönetim kurulu üyesi olmayan diğer pay sahiplerinin oy haklarını temsilen kullanabilirler."

Yargıtay da verdiği kararlar ile yönetim kurulu üyesinin ibra oylamasında, oy kullanma hakkına sahip başka bir pay sahibini vekâleten temsil ederek oy kullanmasının, TTK m. 436/2'ye aykırılık oluşturmadığını kabul etmektedir⁴⁰.

6102 sayılı TTK'nın 436/2 maddesinde, oydan yoksun olan kişilerin "kendilerine ait paylardan doğan oy haklarını kullanamayacakları" açıkça düzenlenmiştir. Bu doğrultuda, pay sahibi kendi paylarından kaynaklanan oy hakkını bizzat kullanamayacağı gibi, başka bir kişiye devrederek dolaylı şekilde kullanmasını sağlaması da mümkün değildir. Ancak, bu durum, söz konusu kişinin başkasına ait payları temsilen oy kullanmasına engel teşkil etmez. Dolayısıyla, oy hakkından yoksunluk yalnızca kişiye ait paylar bakımından geçerli olup, bir başka pay sahibinin temsilcisi sıfatıyla oy kullanılmasına herhangi bir sınırlama getirmemektedir.

Genel kurul tarafından bilançonun onaylanması, dolaylı olarak ibra anlamı taşıyorsa, TTK'nın 436/2. maddesi devreye girecek ve bu kapsamda yönetim kuruluyla şirketin yönetiminde imza yetkisi bulunan kişiler, bu kararda

³⁸ KIRCA, İsmail: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyesinin İbra Oylamasında Temsilci Sıfatıyla Oy Kullanıp Kullanamayacağı Sorunu, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 53(1): s. 65; ÇEKER: s. 208; AYTAÇ: s. 120; TEOMAN, Ömer: "1975 Tarihli Son Tasarıya Göre- Avrupa Anonim Ortaklığında Genel Kurul (Türk Ticaret Kanunu'nun İlgili Hükümleri ile Karşılaştırmalı Olarak)", Tüm Makalelerim, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012, s. 439; TOKCAN: s. 79; PULAŞLI: s. 1923; TEKİNALP/ POROY/ ÇAMOĞLU (Ortaklıklar I): s. 516; ÇAMOĞLU/ POROY/ TEKİNALP (Ortaklıklar I): s. 460; TURAN: s. 222; CANÖZÜ: s. 140.

³⁹ TEOMAN (Karşılaştırmalı): s. 167; KAYA: s. 60; TEKİNALP/ POROY/ ÇAMOĞLU (Ortaklıklar I): s. 43.

⁴⁰ Yargıtay 11. HD'nin, 09.03.2020 tarihli, E. 2018/4050, K. 2020/2455 sayılı kararı, (Çevrimiçi), Erişim Tarihi: 04.04.2025. Yargıtay 11. HD'nin, 12.12.2016 tarihli, E. 2016/2098, K. 2016/9484 sayılı kararı, (Çevrimiçi), <https://www.lexpera.com.tr/>, Erişim Tarihi: 14.05.2025.

oy kullanma haklarını yitireceklerdir⁴¹. Ancak, finansal tablolar ile faaliyet raporlarının içerdiği verilerin gerçeği tam olarak yansıtmaması, eksik ya da yanıltıcı bilgiler içermesi durumunda, bilançonun onaylanmasına ilişkin alınan karar ibra niteliğinde olmayacak ve bu durum doğrudan sorumluluğun ortadan kaldırılmasını sağlamayacaktır (TTK m. 424/1). Bu tür bir ibra kararının alınması halinde ise, pay sahiplerinin oy hakkından yoksun olmaları gibi bir durum söz konusu olmayacak ve olağan şartlar altında oy kullanmaya devam edebileceklerdir⁴².

Oydan yoksun olan pay sahipleri, genel kurul toplantısına katılmaları ve alınan karara yönelik muhalefet şerhlerini tutanağa geçirmeleri şartıyla, kararın iptali için dava açma hakkına sahiptir. Bununla birlikte, eğer durum TTK'nın 446/1-b maddesi kapsamında değerlendiriliyorsa, bu durumda pay sahipleri, söz konusu şartları yerine getirmeksizin de iptal davası açma imkanına sahip olacaktır⁴³. Böylece, oy hakkından yoksunluk, pay sahibinin şirket kararlarına karşı hukuki yollara başvurmasını engellememekte, belirli durumlarda dava açma hakkını korumaya devam etmektedir.

Genel kurul toplantılarında toplantı nisabı, esas sermayeyi temsil eden payların toplantıya katılım durumuna göre belirlenmektedir⁴⁴. Doktrinde bu konuda farklı görüşler öne sürülmüştür. Bir görüşe göre⁴⁵ yazarlar, oydan yoksun olan payların, toplantı nisabının belirlenmesinde göz önünde bulundurulmaması gerektiğini düşünmektedirler. Buna karşıt bir görüş ise, oy hakkından yoksun pay sahiplerinin de toplantı nisabının sağlanması noktasında hesaba katılması gerektiğini savunmaktadır⁴⁶. Bu bağlamda,

⁴¹ TEOMAN (Oydan Yoksunluk): s. 124; DOĞANAY, İsmail: Türk Ticaret Kanunu Şerhi, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2004, s. 1094; ÇELİK: s. 112; ÖNDER/ KARADEMİR: s. 182; ALTAŞ (İbra Kararı): s. 60; TURAN: s. 210; CANÖZÜ: s. 139.

⁴² Yargıtay 11. HD'nin, 24.11.1987 tarihli, E. 1987/5873, K. 1987/6577 sayılı kararı, (Çevrimiçi), <https://www.lexpera.com.tr/>, Erişim Tarihi: 04.04.2025.

⁴³ ARSLANLI, Halil: Anonim Şirketler II-III: Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1960, s. 85; MOROĞLU, Erdoğan: Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020, s. 279; KIRCA, İsmail; ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal; MANAVGAT, Çağlar: Anonim Şirketler Hukuku, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2017, s. 183; AYTAÇ: s. 200; DOĞANAY: s. 1134; ÜÇİŞİK/ ÇELİK: s. 366; PULAŞLI, Hasan: Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021, s. 368; ÇAMOĞLU/ POROY/ TEKİNALP (Ortaklıklar I): s. 608.

⁴⁴ BİÇER, Lütfü; HAMAMCIOĞLU, Esra: Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Uygulanan Yetersayılar ve Bazı Değerlendirmeler, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 12(149-150): s. 79; POROY/ TEKİNALP/ ÇAMOĞLU (Ortaklıklar I): s. 366.

⁴⁵ KENDİGELEN, Abuzer: "Anonim Şirketlere İlişkin Hükümlerde Benimsenen Bazı Ağırlaştırılmış Nisaplar Bilinçli Bir Tercihin Ürünü Mü?", 60. Yıl Armağanı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2015, s. 132.

⁴⁶ BİÇER/ HAMAMCIOĞLU: s. 112-113; TEOMAN (Oydan Yoksunluk): s. 181; AKBAY: s. 198; ÇELİK: s. 135; PULAŞLI (Genel Esaslar): s. 706; ÜÇİŞİK/ ÇELİK: s. 312; ÖNDER/ KARADEMİR: s. 183; BAHTİYAR (Ortaklıklar Hukuku): s. 293.

oy hakkında yoksunluk ile toplantı nisabı arasındaki ilişki tartışmalı olup, farklı yorumlara açık bir konu olarak değerlendirilmektedir.

Karar nisabının hesaplanmasında ise oy hakkında yoksun paylar göz önünde bulundurulmayacaktır⁴⁷. Bunun temel nedeni, karar nisabının toplantıya katılan ve oy kullanma yetkisi bulunan pay sahiplerinin temsil ettiği geçerli oylara göre belirlenmesidir. Oydan yoksun pay sahipleri, yoksunluğa neden olan genel kurul kararında oy kullanma yetkisine haiz olmadığından, bu payların değerlendirilmesi ve karar nisabına dâhil edilmesi hukuken mümkün değildir⁴⁸. Bu doğrultuda, oy hakkında yoksun paylar, esas sermaye toplamından düşülerek karar nisabının belirlenmesinde dikkate alınmaz ve herhangi bir etki oluşturmaz. Dolayısıyla, bu tür paylar karar alma sürecine dâhil edilmediği için, şirket genel kurulunda alınacak kararların hukuki geçerliliği açısından da belirleyici bir unsur teşkil etmez.

VI. Oydan Yoksunluk Hükümlerine Aykırılık

Öğretide oydan yoksun pay sahibinin ibra kararında oy kullanması sonucu oluşan hukuka aykırılığın yaptırımının ne olduğu tartışmalıdır.

Yargıtay'ın bu durumda alınan ibra kararının yokluk müeyyidesine tabii olduğunu belirttiği kararları bulunmaktadır⁴⁹.

Öğretide⁵⁰ kabul gören ve bizimde benimsediğimiz görüşe göre, oydan yoksun olan pay sahiplerinin, TTK m. 436'ya aykırı olarak oy kullanmaları durumunda, verdikleri oylar geçersiz sayılacaktır. Bu doğrultuda, geçersiz kabul edilen oylar karar nisabının hesaplanmasında dikkate alınmayacaktır. Eğer geriye kalan oylarla geçerli bir karar nisabı oluşturulamıyorsa, genel kurul kararı iptale konu olabilecektir. Dolayısıyla, oy hakkında yoksun kişilerin oy kullanmış olması tek başına kararın iptaline yol açmaz; ancak, geçersiz oylar çıkarıldığında yeterli oy nisabı elde edilemezse, bu durumda alınan kararın iptal edilmesi mümkün olacaktır⁵¹.

⁴⁷ ARSLANLI: s. 57; DOMANIÇ: s. 543; İMREGÜN (Anonim Ortaklıklar): s. 137; BİÇER/ HAMAMCIOĞLU: s. 113; ÇELİK: s. 135; ÖNDER/ KARADEMİR: 183; ÇAMOĞLU/ POROY/ TEKİNALP (Ortaklıklar I): s. 566.

⁴⁸ Yargıtay 11. HD'nin, 25.01.2011 tarihli, E. 2009/2879, K. 2011/677 sayılı kararı, (Çevrimiçi), Erişim Tarihi: 04.04.2025; Yargıtay 11. HD'nin, 24.10.2014 tarihli, E. 2013/13148, K. 2014/16463 sayılı kararı, (Çevrimiçi), <https://www.lexpera.com.tr/>, Erişim Tarihi: 04.04.2025.

⁴⁹ Yargıtay 11. HD'nin, 07.04.2021 tarihli, E. 2020/2345, K. 2021/3425 sayılı kararı, (Çevrimiçi), Erişim Tarihi: 15.05.2025; Yargıtay 11. HD'nin, 22.10.2020 tarihli, E. 2019/1366, K. 2020/4391 sayılı kararı, (Çevrimiçi), <https://www.lexpera.com.tr/>, Erişim Tarihi: 15.05.2025.

⁵⁰ TEOMAN (Oydan Yoksunluk): s. 208; İMREGÜN (Anonim Ortaklıklar): s. 138; AYTAÇ: s. 121, BAHTİYAR (Ortaklıklar Hukuku): s. 256; ŞENER: s. 512; ÖNDER/ KARADEMİR: s. 184; AKDAĞ GÜNEY: s. 441; CANÖZÜ: s. 155; TURAN: s. 234.

⁵¹ Yargıtay 11. HD'nin, 24.10.2014 tarihli, E. 2013/13148, K. 2014/16463 sayılı kararı, (Çevrimiçi), Erişim Tarihi:

TTK m. 445'e göre, "446'ncı maddede belirtilen kişiler, kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kurallarına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler."

TTK m. 446/1-a'ya göre, genel kurul kararlarına karşı iptal davası açabilmek için pay sahiplerinin toplantıya katılmaları, olumsuz oy kullanmaları ve bu muhalefetlerini tutanağa şerh ettirmeleri gerekmektedir⁵². TTK m. 446/1-b'de ise böyle bir şart aranmamaktadır. "Toplantıda hazır bulunsun veya bulunmasın, olumsuz oy kullanmış olsun ya da olmasın; çağrının usulüne göre yapılmadığını, gündemin gereği gibi ilan edilmediğini, genel kurula katılma yetkisi bulunmayan kişilerin veya temsilcilerinin toplantıya katılıp oy kullandıklarını, genel kurula katılmasına ve oy kullanmasına haksız olarak izin verilmediğini ve yukarıda aykırılıkların genel kurul kararının alınmasında etkili olduğunu ileri süren pay sahipleri iptal davası açabilir." Dolayısıyla ibra kararında oydan yoksun olan bir pay sahibinin oy kullanması sonucu iptal davası açılabilmesi için pay sahibinin genel kurula katılıp, olumsuz oy kullanıp, muhalefetini tutanağa şerh ettirmesi gerekmemektedir.

SONUÇ

TTK m. 436'ya göre belirli durumlarda pay sahibinin oy hakkı sınırlandırılmaktadır. Bu durum TTK'da oydan yoksunluk olarak adlandırılmaktadır. Bu düzenleme, pay sahibi ile şirketin çıkarlarının çatıştığı ve pay sahibinin kendi menfaatlerini önde tutabileceği hallerde, şirketin ve diğer pay sahiplerinin haklarının korunması gayesiyle getirilmiştir. İbra kararında ilgililerin oy kullanmasını engelleyen kanun hükmü, "kimsenin kendi davasının yargıcı olamayacağı ve kişinin kendisine güvenoyu vermesinin bir çelişki yaratacağı" gerekçesiyle getirilmiştir. Oydan yoksunluk düzenlemeleri, emredici nitelikte hükümlerdir. Dolayısıyla, esas sözleşme veya genel kurul kararı ile yeni bir oy hakkından yoksunluk durumu oluşturulması mümkün değildir. Başka bir deyişle, kanunda belirtilenler haller dışında oydan yoksunluk hususu gündeme gelmeyecektir.

TTK m. 436/2'de yönetim kurulu ile yönetimde görevli imza yetkisi bulunan kişilerin de yönetim kurulunun ibra edilmesine ilişkin kararlarda oy kullan-

---

04.04.2025; Yargıtay 11. HD'nin, 8.6.2017 tarihli, E. 2016/4850, K. 2017/3533 sayılı kararı, (Çevrimiçi), <https://www.lexpera.com.tr/>, Erişim Tarihi: 04.04.2025.

⁵² İMREGÜN, Oğuz: Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Kararlarına Karşı Pay Sahiplerinin İptal Davası Açma Hakkı, Prof. Dr. Hayri Domaniç'e Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, İstanbul, 1995, s. 131; TÜRK, Mehmet Cemil: Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019, s. 154.

maları yasaklanmıştır. Bu düzenleme, yalnızca yönetim kurulu üyeleri ve imza yetkisine sahip ticari vekil, genel müdür ve yöneticileri kapsamaktadır. Yönetim kurulu üyeleri ayrıca birbirlerinin ibra edilmesine ilişkin kararlarda da oy kullanma yetkisine sahip değildir. Eğer yönetim kurulu üyesi tüzel kişiye aitse, tüzel kişi ibraya ilişkin kararlarda oy kullanamayacaktır. Ancak, tüzel kişinin yönetim kurulu üyesi olan gerçek kişi sıfatını taşıyan temsilcisi beraberinde pay sahibi ise tüzel kişinin oydan yoksunluğu, gerçek kişinin söz konusu karar doğrultusunda oy kullanamaması anlamına gelmeyecektir. Bu durumda oy hakkından yoksunluk düzenlemesi tüzel kişilik sıfatı için hüküm doğuracaktır.

TTK'nın 436/1. maddesinde belirtilen pay sahibinin akrabalarının ibra kararında oydan yoksun olmaları söz konusu olmayacaktır. Çünkü ibra kararının, pay sahibi ile şirket arasında "*kişisel nitelik arz eden bir iş*" olmadığını düşünmekteyiz. Ayrıca maddenin getiriliş amacı ve ikinci fıkrada bu konunun ayrıca düzenlenmiş olması da bu değerlendirmeyi desteklemektedir. Bu durum oy hakkından yoksunluk uygulamasının yalnızca belirli durumlara sınırlı tutulduğunu ortaya koymaktadır.

Oy hakkından yoksunluk düzenlemesi, yalnızca birden fazla pay sahibinin bulunduğu şirketlerde değil, tek hissedarın yönetim kurulunu temsil ettiği şirketlerde de uygulanır. Ancak, bu durumda pay sahibi fiilen oy hakkını kullanamayacak ve ilgili kararın alınması hukuken mümkün olmayacaktır. Oy hakkından yoksunluk, genel kurula katılma, görüş bildirme, müzakerelere katılma, bilgi edinme, kararın iptalini isteme gibi diğer hakların ortadan kalmasını, kısıtlanmasını sağlamaz. Oydan yoksunluk, yalnızca oya ilişkindir. Hükümde belirtilen durumlarda, pay sahibi gerek kendi adına gerekse bir temsilci aracılığıyla genel kurulda oy kullanma hakkına sahip olmayacaktır. Ancak, oy kullanma hakkından yoksun olan bir pay sahibinin, başka bir pay sahibinin temsilcisi sıfatıyla genel kurulda oy kullanmasına ilişkin herhangi bir hukuki kısıtlama söz konusu değildir.

Oy hakkından yoksun olmanın nisaplar üzerindeki etkisi, türüne göre değişiklik göstermektedir. Oydan yoksun pay sahiplerinin payları, toplantı yeter sayısının belirlenmesinde göz önünde bulundurulurken, aynı paylar karar nisabının belirlenmesinde ise esas sermayeden çıkarılacaktır.

Oydan yoksun olan pay sahibinin, oy kullanarak bu düzenlemeleri ihlal etmesi, söz konusu aykırılığın yaptırımını iptal edilebilirlik yapacaktır. Ancak, genel kurul kararının iptal edilebilmesi için, mevzu bahis ihlalin karar

sürecinde belirleyici bir etki yapması gerekmektedir. Dolayısıyla, geçersiz sayılan oylar çıkarıldığında yetersayı elde edilemezse, alınan genel kurul kararı iptal edilecektir, ancak oydan yasaklıların oyları çıkarılmasına rağmen karar alınabilecek nisaptaysa ibra kararı geçerli sayılacaktır.

KAYNAKÇA

AKBAY, Direnç: Limited Ortaklık Genel Kurulunun Toplanma ve Karar Alma Esasları, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010.

AKDAĞ GÜNEY, Necla: Anonim Şirket Yönetim Kurulu, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2016.

ALTAŞ, Soner: Anonim Şirkette İbra Kararı Alınırken Uyulacak Usul ve Oy Hakkından Yoksunluk Hâli, Terazi Hukuk Dergisi, 13(143): 58-61. (İbra Kararı)

ALTAŞ, Soner: Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketler, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2021.

ARSLANLI, Halil: Anonim Şirketler II-III: Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1960.

AYTAÇ, Zühtü: Anonim Ortaklıklarda İbra, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1982.

BAHTİYAR, Mehmet: Anonim Şirket Genel Kurulunda Toplantı Yetersayısının Toplantı Süresince Korunması Şartına İlişkin TTK. 418/1 Hükmünün Değerlendirilmesi, Prof. Dr. Hamdi Yasaman'a Armağan, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2017.

BAHTİYAR, Mehmet: Ortaklıklar Hukuku, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2021. (Ortaklıklar Hukuku)

BİÇER, Lütfü; HAMAMCIOĞLU, Esra: Anonim Ortaklık Genel Kurul Toplantılarında Uygulanan Yetersayılar ve Bazı Değerlendirmeler, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 12(149-150): 79-113.

CAN, Ozan: Bilgi Alma ve İnceleme Talebi Müdürler Tarafından Reddedilen Limited Şirket Ortağının Genel Kurulda Oy Kullanıp Kullanamayacağı Sorusu Üzerine Düşünceler, Ankara Barosu Dergisi, 2: 51-52.

CANÖZÜ, Salih: Anonim Şirketlerde İbra, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2021.

ÇAMOĞLU, Ersin: Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2010.

ÇEKER, Mustafa: Anonim Ortaklıkta Oy Hakkı ve Kullanılması, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2000.

ÇELİK, Aydın: Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrası, Adalet Yayınevi, Ankara, 2007.

DEVELİ AYVERDİ, Emine: Tüzel Kişinin Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016.

DOĞANAY, İsmail: Türk Ticaret Kanunu Şerhi, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2004.
DOMANIÇ, Hayri: Anonim Şirketler, Eğitim Yayınları, İstanbul, 1978.

İMREGÜN, Oğuz: Anonim Ortaklıklar, Yasa Yayıncılık, İstanbul, 1989. (Anonim Ortaklıklar)

İMREGÜN, Oğuz: Anonim Ortaklıklarda Genel Kurul Kararlarına Karşı Pay Sahiplerinin İptal Davası Açma Hakkı, Prof. Dr. Hayri Domaniç'e Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, İstanbul, 1995.

İMREGÜN, Oğuz: Anonim Şirketlerde Pay Sahipleri Arasında Umumi Heyet Kararlarından Doğan Menfaat İhtilafları ve Bunları Telif Çareleri, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1962.

KAYA, Mustafa İsmail: Pay Sahiplerinin Anonim Şirket Genel Kurulunda Temsil Edilmesi, Banka Ve Ticaret Hukuku Dergisi, 30(4): 49.

KENDİGELEN, Abuzer: "Anonim Şirketlere İlişkin Hükümlerde Benimsenen Bazı Ağırlaştırılmış Nisaplar Bilinçli Bir Tercihin Ürünü Mü?", 60. Yıl Armağanı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2015.

KENDİGELEN, Abuzer: Anonim Ortaklık Payı Üzerinde İntifa Hakkı, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1994.

KIRCA, İsmail: Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyesinin İbra Oylamasında Temsilci Sıfatıyla Oy Kullanıp Kullanamayacağı Sorunu, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 53(1): 65.

KIRCA, İsmail: Anonim Şirketlerde Tüzel Kişilerin Yönetim Kurulu Üyeliği, Banka Ve Ticaret Hukuku Dergisi, 28(2): 59.

KIRCA, İsmail; ŞEHİRALİ ÇELİK, Feyzan Hayal; MANAVGAT, Çağlar: Anonim Şirketler Hukuku, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 2017.

MOROĞLU, Erdoğan: Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2020.

NOMER, Nedret Füsun: Anonim Ortaklıkta Oydan Yoksun Paylar, Beta Yayıncılık, İstanbul, 1994.

ÖMÜR, Rahmi Can; ÇALIŞKAN, Merdan: Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu, Adalet Yayınevi, Ankara, 2020.

ÖNDER, Mehmet Fahrettin; KARADEMİR, Halis: İbra Kararında Oy Hakkından Yoksunluk, Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 10(4): 181-183.

POROY, Reha; TEKİNALP, Ünal; ÇAMOĞLU, Ersin: Ortaklıklar Hukuku II, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2019. (Ortaklıklar II)

POROY, Reha; TEKİNALP, Ünal; ÇAMOĞLU, Ersin: Ortaklıklar Hukuku I, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2021. (Ortaklıklar I)

POSTACIOĞLU, İlhan: “Anonim Şirketlerde İdare Meclisi Azalarının Hukuki Mesuliyeti İle İlgili Bazı Meseleler”, Halil Arslanlı'nın Anısına Armağan, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayını, İstanbul, 1978.

PULAŞLI, Hasan: Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Adalet Yayınevi, Ankara, 2021. (Genel Esaslar)

PULAŞLI, Hasan: Şirketler Hukuku Şerhi, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.

ŞENER, Oruç Hami: Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku Ders Kitabı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.

TEKİNALP, Ünal: Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku, Vedat Kitapçılık İstanbul, 2020.

TEKİNALP, Ünal: Yeni Anonim ve Limited Ortaklıklar Hukuku ile Tek Kişi Ortaklığının Esasları, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2012.

TEOMAN, Ömer: “1975 Tarihli Son Tasarıya Göre- Avrupa Anonim Ortaklığında Genel Kurul (Türk Ticaret Kanunu'nun İlgili Hükümleri ile Karşılaş-

tırmalı Olarak)", Tüm Makalelerim, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012. (Karşılaştırmalı)

TEOMAN, Ömer: "Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu Konusundaki Yargıtay Kararlarının Değerlendirilmesi (1978-1982)", Tüm Makalelerim, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2012. (Değerlendirme)

TEOMAN, Ömer: Anonim Ortaklıkta Pay Sahibinin Oy Hakkından Yoksunluğu, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, Ankara, 1983. (Oydan Yoksunluk)

TOKCAN, F. Pelin: Limited Ortaklıkta Oy Hakkından Yoksunluk, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2018.

TURAN, Gizlem: Anonim Şirketler Hukukunda İbra, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2023.

TÜRK, Mehmet Cemil: Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının İptali, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.

ÜÇİŞİK, Güzin; ÇELİK, Aydın: Anonim Ortaklıklar Hukuku, Adalet Yayınevi Ankara, 2013.

YILDIRIM, Ali Haydar: Limited Ortaklık Müdürünün Hukuki Durumu, Güncel Hukuk Yayınları, İzmir, 2008.

<https://lexpera.com.tr/>